

DE ZANDLOPER

Kwartaalblad van de Vereniging Oud Ede

Historisch Museum Ede

2005-4

COMBIMARKT

&

STUDIO EDE

VOORDEEL IN FOTO EN VIDEO

TEL. STUDIO EDE 0318 - 653363

Grotestraat 62, Ede tel. 0318-616414
Bellestein 21, Ede tel. 0318-614300
Stadspoort 10, Ede tel. 0318-652121
Hoofdstraat 24, V'daal tel. 0318-512689
Molenstraat 3, Rhenen tel. 0317-616866
PB 8170 6710 AD EDE

**FOTO
FILM
VIDEO
STUDIO**

Winkelcentrum Bellestein 21, 6714 DP Ede, tel.: 0318-640479

Contactlenzen / Oogmetingen / Oogdrukcontrole

ALLES VOOR DE DOE-HET-ZELVER

Autolakken

Draadmateriaal

Gereedschap

Verf

IJzerwaren

* Bezorgen gratis

Hout Board Triplex

Wandplaten Schroten

Wandweefsel

Dit alles natuurlijk bij

DOE-HET-ZELF MARKT

ELBERT JANSEN V/H DE NOOY

KOLKAKKERWEG 65 - 67 - EDE - TEL. (0318) 611 680

* Wij geven u een deskundig advies

DE ZANDLOPER

Kwartaalblad van de Vereniging Oud Ede
33e jaargang   nr 4   winter 2005

Van het bestuur

Door Jos van Raan

Dit maal ontvangt u een dunne Zandloper en een extra dikke "bijlage" in de vorm van een boek over de woeste gronden die om Ede heen liggen. Met veel zand, hei en bos. Hierover hebben auteurs van het gemeente archief en de oudsheidsverenigingen van Bennekom, Lunteren en Ede zich gebogen en het resultaat mag er zijn. Ik ben er heel trots op, dat door gezamenlijke inspanning een dergelijk uitgave al voor de tweede maal tot stand is gekomen. Bovendien in kleur. U krijgt als lid van de Vereniging Oud Ede dit boek met een winkelwaarde van € 7,- gratis.

Wist u overigens, dat het museum al 30 jaar in het stationsgebouw zit? Een grote opknapbeurt is dan geen overbodige luxe. De steigers om ons museum halen gelukkig het einde van oktober niet. Er is dan aanzienlijk groot onderhoud verricht, wat heel nodig was. Het houtwerk staat weer netjes in de verf en het dak kan nu menige storm weerstaan. En dan wordt het tijd voor de grote opknapbeurt binnen. Die begint in januari. Hierdoor zal het museum 2 maanden gesloten zijn. De conservator heeft grote plannen. U hoort hier nog nader over.

Helaas zal door de grote bezuinigingsronde van onze gemeente, waardoor de subsidie drastisch verlaagd wordt, de conservator minder uren in onze dienst kunnen werken. Het bestuur zal er alles aan doen om de zaken van het museum en de vereniging zoveel mogelijk gewoon door te laten lopen. Er wordt naar versterking gezocht. Ik sluit af met goed nieuws. We hebben een nieuwe hoofdredacteur voor "De Zandloper". Hans Post heet hij en hij zal zich in een volgende Zandloper zelf voorstellen.

DE ZANDLOPER is het orgaan van de Vereniging Oud Ede

- * De contributie bedraagt € 12,50 per jaar, te voldoen door storting op giro 353.42.68 van de Vereniging Oud Ede te Ede.
- * Beëindiging lidmaatschap uitsluitend schriftelijk, uiterlijk drie maanden van tevoren.
- * Adres voor vereniging, museum en orgaan: Museumplein 7, 6711 NA Ede. Tel. (0318) 61 95 54.
- * Fax: (0318) 65 33 89; E-mail: hismuseumede@hetnet.nl; Internet: www.historischmuseumede.nl
- * Het museum is di./zo. open 's middags van twee tot vijf uur, op zondag tot vier uur.
- * Conservator van het museum is drs. D.J. List.
- * De redactie bestaat uit de heren drs. D.J. List, F.G. van Oort en H. van Scherrenburg.
- * De redactie behoudt zich het recht voor tot weigeren van een artikel.
- * Overname artikelen na schriftelijke toestemming Historisch Museum Ede.
- * Productie van het blad: Drukkerij Frouws te Ede.

ISSN 1384-7090

Museumnieuws

Door Dirk-Jan List

Bezuiniging en ontslag

De kogel is door de kerk. Of beter gezegd door het museum. Het museum heeft in de steigers gestaan. Maar daardoor komt het er in 2006 stukken beter uit te zien.

Wegens de bezuiniging van de gemeente Ede en de aanvullende eis van de wethouder mw. A. Jonker, dat het doek in 2006 moet vallen voor de streekconservator, wordt bovengetekende met ingang van 1 januari ontslagen voor 40%. Een regelrechte doodsteek voor het museum en indirect voor met name de Oudheidkamer Lunteren. Het museum heeft namelijk jarenlang voordeel gehad van het feit dat de streekconservator het museum als kantoor gebruikte. Maar hieraan is abrupt een eind gekomen. De conservator gaat derhalve slechts drie dagen per week werken, en is dus niet meer dagelijks te spreken. Het maken van een telefonische afspraak wordt een noodzaak. En dat is slechts een van de vele wijzigingen in 2006.

Jammer dat het gemeentebestuur wel heel veel geld over heeft voor een Cultura (subsidie), de Achterdoelen (opknapbeurt) en het openlucht theater (nieuwe stoelen), maar niet voor ons museum. En dit is toch de enige plek in Ede – een gemeente met meer dan 100.000 inwoners – waar het plaatselijk cultureel erfgoed – dat Nederland en de gemeente zo hoog in het vaandel houden – wordt bewaard.

Verbouwing

Door de bouwwerkzaamheden aan de buitenzijde leek het alsof het museum was gesloten. Het tegendeel is waar! Tot de Kerst is het museum gewoon open. Na de kunstmarkt gaat het museum voor een tijdje dicht. In januari en februari wordt de gehele binnenzijde drastisch opgeknapt. Naar beneden komende plafonds worden vervangen, de scheuren in de muren worden hersteld en de grote expositiezaal wordt in dezelfde warme tint geschilderd als de rest van het museum. In deze zaal wordt tevens de verlichting geoptimaliseerd.

Daarnaast worden onderwerpen als militairen, onderwijs en industrie geactualiseerd en uitgebreid. Andere zaken verdwijnen naar het depot. De afdeling archeologie wordt volledig anders opgezet, zodat hier veel beter een groep kan worden rondgeleid. Kortom: de hele binnenzijde wordt op z'n kop gezet. De conservator en de vrijwilligers zullen het hiermee erg druk krijgen. Help! Maar het resultaat zal verbluffend zijn.

Het gevolg is wel dat tot en met februari geen bruiklenen kunnen worden verzorgd en evenmin de bibliotheek en het fotoarchief kunnen worden geraadpleegd!

En hoe dit in de toekomst gaat is nog niet duidelijk.

Vrijwilligers

Leden van de vereniging en buitenstaanders die vanuit hun professie bereid zijn om mee te denken over en het schrijven van de nieuwe tentoonstellingsteksten inzake de militairen, het onderwijs, het toerisme en dergelijke zijn van harte welkom! Deze teksten moeten niet alleen educatief verantwoord zijn, maar bovenal historisch correct! Tevens zijn we in het museum op zoek naar ondersteuning bij

---

---

de herinrichting. Etaleerervaring is en pré! Deze vrijwilligers hoeven niet wekelijks beschikbaar te zijn, wel bij de eenmalige herinrichting en het opzetten van de wisseltentoonstellingen.

ENKA

De november tentoonstelling staat in het kader van de ENKA en het ENKA Mannenkoor dat dit jaar 80 jaar bestaat. Deze presentatie toont aan de ene zijde het materiaal uit de eigen collectie van de ENKA – AKU – AKZO - NOBEL geschiedenis. Deze collectie omvat diverse voorwerpen en veel foto's. Het andere gedeelte van de presentatie laat interessante zaken zien uit de historie van 80 jaar koor: foto's, prijzen, LP's en degelijke.

Kerst-Kunst-Markt

De Kerst-Kunst-Markt vanaf 9 december is zeker de moeite waard! Artistieke en kunstzinnige voorwerpen worden tegen schappelijke prijzen aangeboden. En door hier een kerstcadeau te kopen steunt u direct het museum! De voorwerpen lopen uiteen van etsen en aquarellen tot ceramiek. Voor de liefhebbers van driedimensionale kaarten is de keuze groot. Maar natuurlijk zijn er leuke kleine hebbedingetjes te koop zoals een kwartetspel van Ede en een fraaie (museum)verjaardagskalender. Het boek 'De Kerk als Moeder' (deel 1 en 2) en de video 'Een wandeling door Ede in de vorige eeuw' zijn nog steeds – maar niet voor heel lang meer - voorradig. De sfeer is gezellig met kerstmuziek, erwtensoep, oliebollen enzovoort. In de maand december wordt geen entree voor het museum geheven. Deze markt en het museum zijn geheel gratis te bezoeken! U kunt dus gerust een buurman of buurvrouw meenemen. Tot ziens!

Opening 2006

Deze datum staat nog niet vast. Maar de opening zal zeer zeker gepaard gaan met opvallende activiteiten, die het geheel vernieuwde museum op de kaart zullen zetten. Houdt de plaatselijke (dag)bladen goed in de gaten!

Tentoonstellingen 2006

Volgend jaar krijgen we een aantal leuke tentoonstellingen. Zo wordt herdacht dat 100 geleden Ede een Garnizoensstad werd en dit bijna een hele eeuw is gebleven. Een heugelijk feit met verstrekkende gevolgen. Veel soldaten bleven in Ede hangen, trouwden een Edes meisje en stichtten een gezinnetje. Decennia lang is deze groep mede verantwoordelijk geweest voor de natuurlijke bevolkingsaanwas. Daarnaast brachten de militairen het rooms- katholieke geloof terug in Ede.

Maar de militairen zijn nog hechter met Ede verbonden. Het verhaal gaat dat de Edese Nobo sprits zo beroemd is geworden omdat hij in de kazernekantines te verkrijgen was. De Nobo is helaas niet meer, evenals binnenkort de kazernes. Op korte termijn zal er geen legergroen meer zijn te bespeuren in de straten van ons dorp. (Want een groot winkelcentrum met leegstaande winkels maakt nog geen stad!)

In het najaar wordt in het kader van Open Monumentendag een tentoonstelling georganiseerd over feesten en uitgaan: "Ede gaat uit". Binnen het museum zijn we nog op zoek naar leuke kleine dingen die te maken hebben met het uitgaan in Ede

---

in de afgelopen 150 jaar. Foto's en verhalen van Edese uitgaansgelegenheden zijn meer dan welkom!

Uniformen gezocht!

Voor zowel de herinrichting van het museum als de bovengenoemde Garnizoententoonstelling zoeken we nog steeds naar militaire uniformen van vóór 1950!!!
Wie wil de volgende zaken schenken of tijdelijk uitlenen:

- Uniform en accessoires uit 1906
- Uniform en accessoires uit 1939 (mobilisatie)
- Uniform uit de periode 1940-'45

Stageplaatsen

Tegenwoordig is het voor scholieren van een Pabo opleiding en studenten van HBO en universiteit moeilijk om een stageplaats te vinden. Waarschijnlijk hebben zij niet aan het Historisch Museum Ede gedacht. Het museum is jaarlijks verantwoordelijk voor een aantal interessante tentoonstellingen en andere educatieve activiteiten. Met de organisatie hiervan is veel tijd gemoeid.

In de tijd dat ik nog in het Museum Scheveningen werkte heb ik ervaring opgedaan met museale stageplaatsen. Aangezien ik volgend jaar 40% minder ga werken en het bestuur tentoonstellingen met diepgang verwacht kan het museum veel steun gebruiken bij het historisch onderzoek van de onderwerpen, het verwerken van de kennis in educatieve tentoonstellingsteksten en mogelijk zelfs een artikel in 'De Zandloper'.

De onderwerpen van de tentoonstellingen lopen ver uiteen, maar zijn altijd interessant en kunnen ruim worden uitgewerkt. Binnen het gestelde kader heeft de stagiair een grote zelfstandigheid. Het budget staat echter vast en de eindredactie ligt bij het museum.

Het museum biedt een gezellige stageplaats en zoekt hiervoor historisch ingestelde scholieren/studenten.

Informatie en opgave bij Dirk-Jan List, 0318-619554.

Het Historisch Museum Ede bedankt haar sponsors

AAA administratiekantoor	Autorijschool Bert Zuidhof
Autorijschool Ouwgie	Garagebedrijf Rien Meijer
Hypotheek Visie	Ir. E. Lagerweij
Juwelier De Goudpoort	Kelderman Bouw
Kunsthandel Simonis & Buunk	Optiek de Heus
Posthuma & Schutte Netwerknotarissen	Siereveld Makelaardij
Van der Geer slagerij en catering	Visgilde Rijsemus
Riemens daktechniek Bennekom	Drogisterij Karens
Setpoint Herenkleding	Café "De Pineut"
Tapascafé & restaurant & vergaderaccomodatie	Wijnhandel Borg
Het Oude Politiebureau	

---

een winkel
vol (cadeau-)
ideeën voor
binnen en
buiten

Geels

E D E

Grotestraat 111, Ede Tel.:0318 61 92 92
geels@geelsede.nl www.geels-edede.nl

voor een
volledige
impressie
bezoek
onze
internet
site

Fahrenheitstraat 24
Postbus 262
6710 BG Ede
Tel. : (0318) 624 523
Fax: (0318) 625 161

- 24 uurs glasservice
- Onderhoudsschilderwerk
- Nieuwbouw
- Utiliteitsbouw
- Isolatieglas
- Voorzetramen
- Rolluiken
- Zonweringen enz.

Arnhem, Barneveld, Ede, Renkum

Wessels

Modestoffen

wessels modestoffen Boogstraat 4-8, Ede
0318-617215

Op het gebied van internationale modestoffen is
Wessels een begrip in de regio's Arnhem, Barneveld,
Ede, Renkum en omgeving.

modestoffen gevarieerd van:

- trendy tot klassiek
- lycra tot bruidsstoffen
- ieder seizoen aanbiedingen
- deskundig advies.

Kortom een veelzijdig assortiment

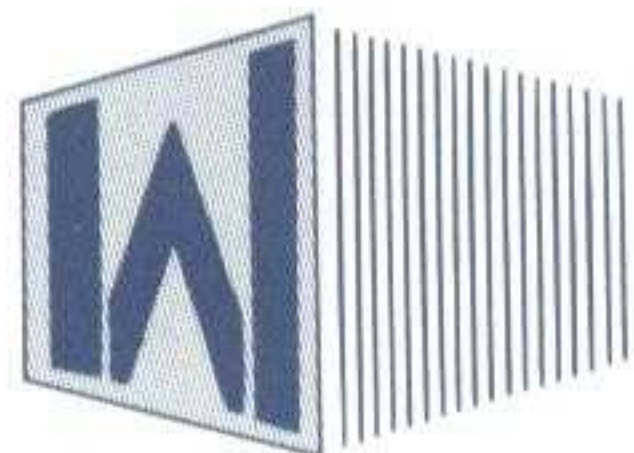
Periodieken, handelsdrukwerk,
brochures en folders
met vakmanschap vervaardigd bij:

Fahrenheitstraat 26, 6716 BR Ede, tel. (0318) 642 111, fax 642 757

AANNEMERSBEDRIJF

WILLEMSSEN & ELBERTSEN EDE

**NIEUWBOUW
VERBOUW EN ONDERHOUD**

Dwarsweg 10 - 6716 BJ Ede - Tel. (0318) 63 72 50 - Fax (0318) 63 97 62

HISTORISCHE LINGERIE COLLECTIE

zoekt

ANTIEKE VORMGEVENDE ONDERKLEDING

korsetten, crinolines, tournures,
valse boezems, stijve onderrokken e.d.

organiseert

LEZINGEN, WORKSHOPS e.d.

0318-655019 (buiten kantooruren)

